

Dokument nr. 8:6

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om å på nytt vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali og åpne for unntak i friskoleloven

Til Stortinget

BAKGRUNN

Den norske skolen i Mopti fylke med hovedskole lokalisert i Sévaré i Mali eies av Det Norske Misjons-selskap og har vært drevet etter L97, men uten godkjenning av norske myndigheter. Skolen tilbyr grunnskoleopplæring til barn av norske foreldre som er i arbeid i Mali. Skolestyret søkte den 19. juni 2006 om godkjenning av norsk grunnskole i utlandet med forsøksordning og med tilskudd etter lov om frittstående skoler. Søknaden innebærer at det søkes om unntak etter friskoleloven § 2-1 andre ledd og i neste omgang unntak fra § 1-5. Bakgrunnen for ønsket om å etablere en godkjent utenlandsskole med eksamensrett er blant annet økningen den siste tiden av norsk personell i skolens rekrutteringsområde. 4. juli 2006 ble søknaden avslått i Utdanningsdirektoratet, og klagen på dette vedtaket ble avslått av Kunnskapsdepartementet 18. august 2006.

I Vårt Land 19. september 2006 henviste statssekretær Lisbet Rugtvedt til at Kunnskapsdepartementet mener de ikke har lovhjemmel til å godkjenne denne skolen. Samtidig begrunnet statssekretæren godkjenningen av en annen friskole (danceskolen Spin Off) med at de oppfatter denne som et særlig tilfelle. Dette tilsier at det finnes rom for saklig skjønn i loven av 9. juni 2006.

Situasjonen

Det finnes i dag en godkjent norsk skole i Mali eid av Normisjon. Denne ligger imidlertid 100 mil unna bostedene til elevene i Mopti fylke, noe som innebærer en reisetid på 2-3 timer. Alternativet for disse barna er derfor å gå på skole i Etiopia eller Norge. Begge alternativene vil innebære at barna må bo borte fra foreldrene sine over lang tid og bo på internat. Vi har i dag så mye kunnskap om de mange negative konsekvenser av å skille barn fra sine foreldre, at internatinnlosjering må anses å være uaktuelt. Bruken av internater har misjonsorganisasjonene selv tatt et oppgjør med. Da bør ikke Regjeringen tvinge dem til å ta det i bruk igjen. Samfunnet har et ansvar for at alle norske barn får en god opplæring. Det må også gjelde barn der foreldrene har valgt å gjøre en innsats for verdens fattige gjennom bistand og misjon.

Grunnlaget for godkjennelse av skolen

I den nåværende friskoleloven, som ble vedtatt av Stortinget etter behandlingen av Ot.prp. nr. 43 (2005-2006), går det frem at det i enkelte tilfeller kan gis godkjenning til tross for det generelle midlertidige påbudet om ikke å godkjenne friskoler.

I friskoleloven § 2-1 første ledd og annet ledd første punktum, heter det:

"Det skal mellom dels ikkje givast godkjenning til nye frittstående grunnskolar. Berre godkjende skolar som er i drift 13. desember 2005, har rett til tilskot og til å drive verksemd etter lova.

Departementet kan i særlege tilfelle gjere unntak frå første ledd dersom skolen oppfyller krava i lova."

I Innst. O. nr. 45 (2005-2006) utdypet stortingsflertallet hva denne unntaksmuligheten betyr:

"Flertallet er derfor tilfreds med at Utdanningsdirektoratet gis hjemmel til å gjøre unntak i særlige til-

feller, der unntaket først og fremst gjelder etablering av såkalte grendeskoler. Flertallet viser til at med grendeskoler mener departementet en lokal skole som foreldre ønsker å opprettholde eller etablere når den offentlige skolen nedlegges eller sentraliseres, eller når en friskole legges ned."

Det ligger i dette ingen begrensning i forhold til norske skoler i utlandet. Dette forsterkes ytterligere av de vurderinger departementet gjør i Ot.prp. nr. 43 (2005-2006). Der utelukker ikke departementet at det kan være helt spesielle tilfeller der det også for andre skoler bør gjøres unntak:

"Departementet mener likevel at det bør være mulig å gjøre unntak i helt spesielle tilfeller. I samsvar med høringsutkastet foreslår derfor departementet at det i særlige tilfeller kan gjøres unntak fra bestemmelsene i §§ 2-1, 2-2 og 6A-1. Det foreslås ikke unntaksadgang i § 1-5.

Særlig aktuelt er unntak for såkalte grendeskoler. I grisgrendte strøk kan det tenkes at foreldre ønsker å opprettholde eller etablere en lokal skole i tilfeller der den offentlige skolen blir sentralisert. Slike initiativ ønsker ikke departementet å ramme med denne lovendringen. Departementet utelukker heller ikke at det kan være helt spesielle tilfeller der det også for andre skoler bør gjøres unntak. Departementet presiserer at det her kun er tale om en smal unntakshjemmel for helt spesielle tilfeller."

Ut fra dette kommer søknaden fra Den norske skolen i Mopti fylke i Mali klart inn under definisjonen "særlige tilfeller". Departementet har dermed hjemmel for å kunne godkjenne skolen.

Hjemmel for forsøksordning

Friskoleloven § 1-5 forsøksverksemd gir i utgangspunktet ikke mulighet for friskoler til å få innvilget tidsavgrensede pedagogiske eller organisatoriske forsøk:

"Det skal mellom bellers ikke givast løyve til avvik frå lova i samband med tidsavgrensa pedagogiske eller organisatoriske forsøk."

Stortinget drøftet denne paragrafen i sin behandling av Ot.prp. nr. 43 (2005-2006) om lov om endringer i friskoleloven og fagskoleloven. Stortinget gav den gang i Innst. O. nr. 45 (2005-2006) unntak fra friskoleloven § 1-5 for navngitte skoler med formål tilsvarende skolen i Mali:

"Komiteen ønsker i påvente av ny lov at forsøksordningen med desentralisert undervisning for småskoleelever, og en samarbeidsordning med internasjonal skole for ungdomsskoleelever, ved de norske skolene i Kenya og Etiopia får fortsette."

Det er ikke noe prinsipielt som skiller Den norske skolen i Mopti fra de nevnte skolene i Kenya og Etiopia. Hovedskolen ligger i Sévaré slik de andre skolene ligger i Nairobi og Addis Abeba. Elevene er på grunn av foreldrenes arbeid i Det Norske Misjonsselskap og Den Evangelisk Lutherske Frikirke plassert på steder som gjør det umulig å gå på én skole. Alternativet vil da være å bruke internatinnlosjering, noe som i realiteten ikke er et alternativ. Det var også dette som lå bak Stortingets åpning for unntak fra loven for skolene i Kenya og Etiopia; å ha desentraliserte skolemodeller. Skolen i Mopti oppfyller derfor Stortingets intensjon ved vedtaket.

I svar av 9. oktober 2006 på skriftlig spørsmål (nr. 5 (2006-2007)) fra representanten Bjørg Tørresdal om skolen i Mali, påpekte statsråd Øystein Djupedal følgende:

"Jeg vil vise til at friskoleloven § 1-5 første punktum etter lovendring med virkning fra 09.06.2006 bestemmer at det foreløpig ikke skal gis tillatelse til forsøk. Friskoleloven § 1-5 har heller ingen unntakshjemmel. Følgelig var det ikke lovgrunnlag for å imøtekomme den prinsipale søknaden fra det norske misjonsselskap."

"Jeg vil vise til at komitémerknoten dermed refererte seg til forsøk ved to navngitte skoler, og ikke til unntak fra etableringsstansen etter friskoleloven § 2-1 for den norske skolen i Mopti, Mali."

Ut fra dette mener departementet at det ikke foreligger tilstrekkelig lovhjemmel for at andre skoler i tilsvarende situasjon som skolene i Kenya og Etiopia skal kunne få unntak til desentraliserte undervisningssteder. Det er derfor naturlig at departementet fremmer et lovforslag for Stortinget som åpner for unntak fra § 1-5 forsøksverksemd, for skoler som er i tilsvarende situasjoner som skolene i Kenya og Etiopia.

Konklusjon

Søknaden om godkjenning av grunnskolen for barn av misjons- og bistandsarbeidere i Sévaré i Mopti fylke i Mali er ikke i strid med de politiske intensjoner som ligger bak friskoleloven § 2-1 annet ledd. Søknaden må sees å komme inn under unntaket som gjelder i "særlige tilfeller". Det er videre nødvendig at departementet gjennom lovforslag til Stortinget sikrer tilstrekkelig lovhjemmel for å kunne gi unntak fra § 1-5 for skoler som er parallelle til de desentraliserte undervisningsstedene ved de tidligere nevnte skolene i Kenya og Etiopia.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen på nytt vurdere søknaden om godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om unntak fra § 1-5 i friskoleloven.

18. oktober 2006

